

KITARTÁS

A „KITARTÁS“ KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.

A »Kitartás« egyesület alapszabályait
a nmélt. m. kir. belügyminiszterium
49.452.902. szám alatt hagyta jóvá.

Tagjainkhoz.

Lapunk mult számában kimutatott számbeli adatok eléggé bizonyítják, hogy mily nagy szüksége van a szerényebb anyagi viszonyok között levőknek arra, hogy eshetőségek ellen biztosítva legyenek legalább annyira, hogy ők, vagy családjuk a sors váratlan fordulatával ne maradjanak minden támasz nélkül.

Az igaz, hogy az egyeseknek kifizetett összegek nem olyanok, hogy azokkal egész családok jövőjét biztosítani lehetne, mert azt nem is kívánhatja senki azokért az aránylag csekély befizetésekért; de mindenesetre nagy könnyebbségére szolgál a sorsüldözött családnak az, hogy szükség esetén nem áll tehetetlenül és legalább az első anyagi gondoktól menten nyugodt megfontolással gondolkozhatik jövő életmódjáról, melyet a változott viszonyoknak megfelelően kell berendeznie.

Az egyesülés eszméje tehát egyike a legüdvösebb társadalmi alakulásoknak, ha jól megválasztott vezetők működése azt abban az irányban tudja továbbfejleszteni, mely az összességnek hasznára válik. Magától értetődik, hogy ehhez nem elég, ha a tagok csak elvállalt kötelességüknek tesznek eleget, vagyis a meghatározott díjakat lefizetik, hanem arra is kell törekedniök, hogy azt az eszmét, melyet az ő egyesülésük képvisel, saját körükben is terjesszék és buzgóan működjenek azon, hogy mennél többen csatlakozzanak hozzájuk.

Ezáltal két cél éretik el. Az első abban áll, hogy az egyeseknek biztosítandó kedvezmények sokkal kedvezőbben alakulnak, mert a megosztott költségek hányada kisebbedik; a másik cél pedig az, hogy egy nagy és jól szervezett testületnek egyéni sulya van a társadalomban, mely a szerényebb sorsuakkal rendszerint csak kényszerből szokott törődni.

Mindezeket előre bocsájtva most már azon kérdés merül fel, hogy mi az oka annak, hogy

egyesületünk taglétszáma nem gyarapodik oly arányban, mint azt elvárni lehetne?

Erre a kérdésre azzal kell felelnünk, hogy tagjaink nembánomsága ennek a legfőbb oka. Pedig épen a tagoknak kell, hogy a legfőbb érdeke legyen a tagszaporodás. Csakis ezáltal érhetjük el azt a célt, melyet magunk elé tűztünk akkor, midőn egyesületünket megalapítottuk. Az igaz, hogy kezdetben voltak nehézségek, de azok csak oly természetűek voltak, melyek minden kezdő intézménynél kivétel nélkül meg szoktak lenni; de azokat a tapasztalat és céltudatos munkásság már mind kiküszöbölte anélkül, hogy a tagok jogai bármi tekintetben csorbát szenvedtek volna.

Most pedig, midőn sikerült ezeket a szerzett jogokat a Dordrecht biztosító társasággal kötött előnyös szerződéssel feltétlenül mindenkorra biztosítani, nem áll semmi annak útjában, hogy szerzett jogainkat mindazokkal az előnyökkel gyarapítsuk, melyek ebből a szerződésből még nyerhetők azáltal, hogy az alapszabályokban előirt levonásoktól is idővel felszabaduljunk.

Ezt azonban már csak a tagok buzgósága és munkája által lehetséges megvalósítani.

Ha mi meg akarunk szabadulni azon korlátozásoktól, melyek a kifizetendő összegek magasságát a tagsági időhöz kötik, akkor oda kell törekednünk, hogy taglétszámunk szaporodjék. A vezetőségnek azonban nem áll módjában a terjesztésre költekezni, mert erre nem rendelkezik kellő alappal, hanem a tagokat saját jól felfogott érdekükben arra kérjük, hogy egyesületünket saját körükben terjesszék és minél több tagot igyekezzenek hozzánk való csatlakozásra rábirni.

Alig hisszük, hogy volna még egy oly egyesület, mely annyi kedvezményt nyújt mint mi, oly csekély tagdíjak ellenében. Azt pedig senki sem nélkülözheti, ha át van hatva a családja iránti szeretettől, hogy hozzátartozóit

minden eshetőség ellenében legalább némileg biztosítsa. Most már nem vagyunk ahhoz kötve, hogy csak egy bizonyos összegre szólhat a biztosítás, hanem úgy a baleset-, mint az életbiztosítás bármely nagyságu összegre és bármily módozatok szerint köthető. A velünk szerződött társaságnak a díjai pedig sokkal kedvezőbbek, mint bármely más hasonló társaságé; arról pedig már tagjaink is meggyőződhettek, hogy az esedékes biztosítási összegek a legnagyobb pontossággal és minden akadály nélkül folyósítottak.

Mindezek a tények eléggé bizonyítják azt, hogy a vezetőség megtette kötelességét, de viszont az egyesület fejlesztése kívánja azt, hogy a tagok is törődjenek azzal, ami az ő érdekeiket hivatva van előmozdítani: a tag-szaporítással. Akkor azután nemsokára előállhatunk azzal az indítvánnyal, hogy a kedvezményeket megfelelően kibővítsük, mert vagyoni helyzetünk azt meg fogja engedni.

A baleset- és az életbiztosítás.

Az ipari és a közlekedési vállalatoknál alkalmazottak legtöbb esetben olyan esélyeknek vannak kitéve, melyek a más foglalkozású embereket nem igen érhetik és mégis azt tapasztaljuk, hogy épen az előbbieket sokkal kevesebb gondot fordítanak életük és testi épségük biztonságára vagy az ebből származó következmények elhárítására, mint azok, kiknek ezeket az eshetőségeket kevésbé kell tekintetbe venni.

Az igaz, hogy az ipari és közlekedési vállalatok alkalmazottainak anyagi helyzete a megélhetően kívül nem igen engedi meg ezt, hogy másnemű szükségleteik is kielégítést nyerjenek oly mértékben, mint azt a szükség és az óvatosság megkívánja; de mindaddig, míg az állam gondossága erre a térre nem fog megfelelő módon kiterjeszkedni, minden gondos családfőnek kötelessége módot találni arra, hogy családját legalább némileg biztosítsa a nélkülözés, a nyomor ellen, melynek az ki van téve, ha a kenyérkereső bármi okból képtelenné válik arra, hogy hozzátartozóinak megélhetését továbbra biztosítsa. A biztosító társaságok mai szervezete már olyan, hogy az élet minden szükségletének meg bírnak felelni, és hogy mindenkinek módot nyújtanak arra, hogy anyagi viszonyainak megfelelő biztosítást köthessen, mert a legminimálisabb összegekre is elfogadnak biztosításokat, a díjak pedig oly módon vannak megállapítva, hogy azt a legszerényebb jövedelemmel bíró ember is meg tudja takarítani, mert a fizetési módozatok az általános szükségnek

megfelelően vannak megszabva. Azt talán nem is kell fejtegetés tárgyává tenni, hogy mennyire szükséges a biztosítás épen azokban a körökben, a hol takarításról vagy tőkegyűjtésről nem lehet szó, a hol csak egy ember épségétől és munkaképességétől függ az egész család megélhetése és jövője.

A mindennapi élet elég utmutatóul szolgál mindazoknak, a kik csak máról holnapra gondolkoznak, de azoknak is, a kik könnyelműségüknél fogva mindaddig ráérnek jövőjük biztosítására, míg elkésnek vele. Ha csak tisztán anyagi szempontból tekintjük a dolgot, akkor is mindenki azonnal tisztában lehet vele, hogy mily megtakarítást érhet el azzal, hogy mennél előbb biztosítja magát. A korról ugyanis a biztosítási díjak is emelkednek. Ezen emelkedés azonban a vállalt kockázathoz mérten sokkal nagyobb, mint az a különbözet, mely megtakarításnak mutatkoznék azáltal, hogy a fizetés előreláthatólag rövidebb időt vesz csak számításba. Ha most azt is tekintetbe vesszük, hogy az élet esélyei egyaránt sujthatják a fiatalat és a korosat, akkor azt kell mondanunk, hogy a fenti megokolása a biztosítás elhalasztásának a legnagyobb könnyelműség bélyegét viseli, nem pedig a takarékoságét. Azt nagyon jól tudjuk, hogy törvényeink hiányossága folytán a munkaadó vagy a vállalat felelőssége adott esetekben nagyon kétes értékű, mert tág tere nyílik a védekezés azon módjának, hogy az »önhiba« folytán a kártérítési kötelezettség alul részben vagy egészben felszabadulhasson. Ha pedig a felelősség még is megállapítottatik, a hosszadalmas peres eljárás oly költségekkel terheli a megítelt kártérítési összeget, hogy az hasznára válhatik az ügyvédnek, de semmi esetre sem a félnek vagy családjának, mert eltekintve a maradék csekélységétől, azt oly későn kapja meg, hogy időközben akár éhen is veszhet a támasznélkül maradt család.

Első sorban tehát mindenkinek saját magáról kell gondoskodni, azt pedig csak úgy teheti meg, ha foglalkozásához és kereseti viszonyaihoz mérten megfelelő biztosítást köt.

Egyesületünk céljául tüzte ki magának, hogy tagjainak valamint azok hozzátartozóinak ebben az irányban készségesen minden felvilágosítással szolgál és közvetíti a biztosítás minden ágát díjtalanul. Épen ezért felkérjük tagjainkat, hogy ily esetekben ne forduljanak a mindenütt utazó ügynökökhöz, mert ez csak az ő rovásukra drágítja a megköendő biztosítást, hanem bizalommal kérjenek tőlünk felvilágosítást, mert mi a biztosítás minden ágában (baleset, élet, tűz stb.) kellő összeköttetésekkel bírnunk, hogy azokat tagjaink előnyére érvényesíthessük.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag halálesetre a Dordrecht életbiztosító társaságnál van biztosítva azon összegre, mely őt az alapszabályok értelmében megillette. Ha a tag bármely okból baleset ellen már nem biztosítható, a baleset folytán beállott halál esetére is megkapja a kötvényben biztosított összeget.

2. Minden tag 60 éves koráig a „Providentia“ általános biztosító társaságnál baleset ellen van biztosítva, még pedig:

a) baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

Minden baleset, annak megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, az egyesületnek okvetlenül bejelentendő.

3. A tag törvényes nevének elhalálása esetén az alapszabályszerű segélyben részesül.

4. A tag 15 évi tagsága idejének letelte után, ha 50-ik életévét betöltötte, életbiztosítási kötvényére 1000 koronáig terjedhető kölcsönt kap a »Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet«-től.

5. Minden tag a belépéstől kezdve egy peres mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

6. Az egyesület havi közlönye minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Pénztárvizsgálat. A felügyelő-bizottság f. évi márczius hó 21-én az egyesület, valamint a szövetkezet ügykezelését és pénztárát felülvizsgálván, a következő jegyzőkönyvet adta ki:

Mi, alulírott felügyelő-bizottság, mai napon a »Kitartás«-egyesület, valamint a »Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet« könyveit és pénztárát felülvizsgálván, azokat a kereskedelmi törvény rendelkezéseinek megfelelően teljesen rendben találtunk.

Budapest, 1905. márczius 21-én.

Gombás Károly s. k.

f.-b. elnök.

Simon József s. k.

f.-b. tag.

Horváth Antal s. k.

f.-b. tag.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek:

Lapunk 3-ik számában kimutatott segélyösszeg 97.000 kor. — fill.

Ujabb segélyek:

3384. Bauer Ferencz, Bpest, a tag halála után	500
845. Tormássy Ferencz, Kaposvár, neje halála után	300
3654. Bagyi István, F.-Abony, neje halála után	300
3372. Korányi Mátvás, Arad	300

Balesetsegélyek:

Lapunk 3-ik számában kimutatott segélyösszeg 28.746 kor. 26 fill.

Ujabb segély:

3830. Augusztin Imre, Fiume, ballábfej-csonkulásért 600 kor.

Növényi és állati kövületek a déli sarkvidéken.

Fölösleges arról beszélni, hogy a kövületi növények és állatok mennyire fontosak valamely vidék hajdankori viszonyainak megismerésére. Nemcsak a klimatikus viszonyokról tudunk általuk képet alkotni, hanem egy ma sziklaszilárd szárazföldi talajról derült így ki, hogy hajdan tengerfenék volt. Különösen érdekesek a sarkvidékek egykori klimatikus és geológiai viszonyai. A déli sarkvidékről eddig egyáltalában nem ismertek sem kövült állatokat, sem növényeket, úgy hogy ennek a tájéknak hajdankori viszonyairól csak föltevésnek utján alkothatunk némi fogalmat. Legujabban a svéd délsarki expedíciónak sikerült arról a tájékról is megkövesedett állatokat és növényeket gyűjteni és talán ez annak az expedíciónak a legnagyobb eredménye. Ezek a leletek ugyanis azt a meglepő tényt bizonyították, hogy a déli sarkvidéken a jura- és kréta-korszakban, sőt még a harmadkorban is, meleg éghajlatnak, körülbelül olyanak, mint mostan Indiában, kellett uralkodnia. Két megkövesült jura és harmadkori flórának és egy kövült kréta- és harmadkori tengeri faunának a létezését lehetett így bebizonyítani. A leletek jórésze a Seymour-szigetéről származik és *Nordenskjöld* maga fődözte föl és gyűjtötte azokat. Többek között egy pingvin csontjai is vannak a gyűjteményben, a melyek azt bizonyítják, hogy a pingvin már ósrégi időkben, valószínűleg a harmadkor elején otthonos volt a déli sark vidékén. Különben a csontok szerint ez a pingvin sokkal nagyobb volt, mint a ma élő efajta állatok. Még érdekesebbek ebből a gyűjteményből a harmadkori növényi kövületek, levélenyomatok. Mind túlevelű, mind lombos fák és harasztok voltak itt akkor. A túlevelűek közül fölötté érdekes egy levélenyomat, a mely teljesen azonos egyik délamerikai araucoria faj levelével; a lombos fák maradványai között vannak délamerikai levélformák és bükkfalevél-töredékek. Éppen ezek az araucoria- és bükkfa-leletek fontosak és érdekesek, mert ezek a növények a Magalhaens-szoros tájéki harmadkorból ismeretesek. Ugylátszik tehát, hogy ezek a növények, valamint a pingvinek eredeti délsarki típusok. Annak a föltevésnek, hogy ezeket a leleteket tengeri áramlások hordták volna oda, kevés a valószínűsége, inkább úgy látszik, hogy a mai helyükön keletkeztek.

A svéd expedíció által gyűjtött anyag másik része a Reménység-öbölből származik és *Andersson* gyűjtötte. Ezek a növényi maradványok még régibb korból, a jurából származnak, a mikor még lombos fák nem voltak a földön. Főleg különböző túlevelűek maradványai azok, araucoria-fajok is, de ezek már nem a dél-amerikai fajhoz hasonlítanak, hanem inkább a Norfolk-szigeteken, Ausztráliától keletre

előfordulókhöz. Azonkívül számos haraszt-fajta. E növénytipusokon kívül, a melyeknek száraz földön, szilárd talajon kellett tenyészniök, vannak a gyűjteményben mocsári növényfajok példányai is, így például egy mezei surlóféle. A Reménység-öböl jurakori flórája gazdagabb, mint az eddig ismert dél-amerikai jurakori flóra és sokban az indiaihoz és európaihoz hasonlít. Szóval s leletek egyáltalán nem mutatnak kedvezőtlen klimatikus viszonyokra és sokban újra megerősítik azt a föltevést, hogy a földnek ezekben a korokban teljesen homogén, mindenütt egyforma klímája volt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Márczius 15. Nemzeti ébredésünk évfordulóját ezidén is mindenütt nagy lelkesedéssel ünnepelték, azonban külön kell megemlékeznünk arról az ünnepről, mely Péczelen lefolyt, mert az kiváló megnyilatkozása volt azoknak az eszméknek, melyek mindnyájunkat társadalmi és vallási különbség nélkül egy táborba tereltek.

Különösen emelte az ünnepély fényét az a hazafias remek beszéd, melyet Arany Gusztáv, a község lelkésze a református templomban tartott, hol vallás-különbség nélkül a nagyszámu ünneplő közönség gyülekezett. Az ünnepélyre meghívott budapesti főmühelyi *»Törökvis«* dalárda közreműködésével megtartott istentisztelet után az ünneplő közönség beláthatlan sorokban a piacztérre vonult, hol a kerület képviselőjének, dr. Hédervári Lehelnek hazafias beszédét és a dalárda gyönyörű énekét meghallgatva, a temetőbe vonult, hogy az ott pihenő névtelen hősöknek emlékét megkoszorozza.

A máv. fogyasztási szövetkezet közgyűlése. A m. kir. államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezetének évi rendes közgyűlése f. évi április 16-án fog megtartatni. Ez alkalommal a szövetkezeti tagokat arra figyelmeztetjük, hogy a régebben szétküldött *fehér igazolványok érvénytelenek* s helyettük új színes igazolványokat bocsátottak ki.

Azon szövetkezeti tag tehát, aki a közgyűlésen részt akar venni, igazolványát személyesen vagy írásban (többen is egy iven) kérje ki. Ha e tekintetben bármi nehézségek gördülnének útjába, forduljon azon pártnak szervező bizottságához, melyhez meggyőződése szerint csatlakozni akar.

Jótekonyczélú mulatság. Mult hó 7-én a Horváth-féle vendéglőben a vasutasok munkabeszüntetéséből kifolyólag felfüggesztett vasutasok javára megtartott mulatságnak tiszta jövedelme 716 korona volt. Ezt az összeget a rendező bizottság a Rákos r. pályaudvari és négy felfüggesztett kassai vasutas között osztotta el.

Ezt a szép eredményt a nagy érdeklődés és az egyesek hozzájárulásának lehet köszönni. A következő felülfizetések történtek:

Dr. Nádaskay Béla 20 kor., Máv. Rudolf koronaherczeg-egylet 20 kor., Rákospalotai függetlenségi kör 10, Dr. Hédervári Lehel orsz. képviselő 10, Boronkay Jenő 10, Kopek Kornél 10, Wagner Manó 10, Wellisch N. 10, Wester N. 10, Dr. Hédervári Hugó 10, özv. Koller Józsefné 8, Dr. Ugró Gyula 5, Zinger N. 5, Wagner János 5, *»Kitartás«*-egyesület 5, Gancz N. 5, Wagner Jenő 5, Dr. Hédervári Ernő 5, Décey

Lajos üzletv. 4, Stejszkal József főfelügyelő 4, Pichler Ferencz 4, Haber Ignác 4, Varga N. 3, Krausz Ádám 3, Molnár József 3, Rurik Nándor 3, Birchbauer Károly 2, Rengei Rezső 2, Cserményi Árpád 2, Andrassy Géza 2, Bauer N. 2, Bagó István 2, Kardos József 2, Hajnal Dezső 2, Csete József 2, özv. Portner N.-né 2, Rónai N. 2, Molnár Béla 2, Bodroghi Sándor 2, Mihályi Aladár 2, Münster Sándor 2, Sárás István 2, Hajas György 2, Sziklai János 2, Luhari István 2, Keményi Lajos 2, Aradi Ferencz 1, Taraczy Antal 1, Karpf Ernő 1, Nasvadi József 1, 395. sz. N. N. 1, Tóth György 1, Vajna Jenő 1, Friedrich Ferencz 1, Mészáros Lajos 1, X. 1, Torma Endre 1, Edelbacher N. 1, Varga Mihály 1, Buday János 1, Tarkavanó N. 1, Kovács Imre 1, Kaposváry Ambrus 1, Borros Antal 1, Burandik Alajos 1, Burandik Károly 1, Juna Károly 1, Pick Jenő 1, Ehman József 1, Hanák Gáspár 1, Kozma Sándor 1, Palasko N. 1, Bruszt Ferencz 1, Vozarek József 1, Gyulás N. 1, Läger György 1, Horváth Nándor 1, Német István 1, Münster József 1, Gera Ferencz 1, Tóth Béla 1, Orlai Ágoston 1, P. Szücs Menhárd 1, Hunyadi Péter 1, Szabó Lajos 1, Karács István 1, Szabó Kálmán 1, Hegedüs Simon 1, Szkoda János 1, Lehoczky József 1, Muszela József 1, Dub János 1, Pollák József 1 koronát, Snidahoffer József 60 fillért, Meszter Mihály 40, Dimitrovics N. 40, Párizs István 40, Vincsek N. 30, Gremajer N. 20, Balázs István 20, Mészáros N. 10, Zámházi N. 10 fillért. Összesen 279 korona 70 fillér. Utólagosan felülfizetett Feldmann József 4 koronát, tehát összesen 283 kor. 70 fillér.

A szőlők mikénti metszésénél nálunk Magyarországon igen sok helyt nem a helyi viszonyok megfigyelésén alapuló okszerű eljárás, hanem a hagyományos szokás, és a paraszt vinczellérek előítéletei irányadók. A szőlőmetszés kétségkívül a legfontosabb munkája a szőlősgazdának, melynek helyes eszközéséről sok esetben a szőlő jövedelmezése is függ, azért nem lesz fölösleges, ha gazdáinknak néha e tárgyról is szólunk mások gyakorlati tapasztalásai nyomán. A metszés ideje nálunk tavaszra esik, vannak kik az őszi metszést pártolják, de ez általában csak ott ajánlatos, hol téli elfagyás veszélye fen nem forog. A tavaszi metszésnél a nedvek fölszállása folytán némi veszteség állván be, a metszést lehető korán kell megejteni, hogy e veszteség minél kisebb legyen. A metszésnek célja a fa- és gyümölcsképződés. A gyümölcs mindig csak az előbbi évi fából nőtt hajtásokon terem, azért ily termővesszőket hagyni, de egyuttal a tavalyi termővesszők eltávolításáról kell gondoskodni, hogy a tőke nedveit a sokféle hajtásban ki ne merítsük. Azért csak annyi termővesszőt hagyjunk, mennyit a tőke jól elbir. A meghagyott rügyek számát is a gyengébb növekedésű fajtáknál kisebbre, a gyors vagy erőteljesebb fejlődésűeknél pedig többre hagyjuk. Számszerinti utasítást itt adnunk nem lehet, mert ebben igen sok helyi körülmény irányadó. Erősebb növekedésű fajtáknál és erőteljesebb talaj mellett hosszabb metszést tehetünk, ellenkező esetben rövidebbre kell metszenünk. Fialat tőkét általában az első 3—4 évben mindig rövidre, 2—3 szemre kell metszeni, hogy gyümölcsstermással meg ne erőltessenek: csak ha a több évi visszametszés után erőteljes tőke nevelkedett, hagyjunk termővesszőket. Általánosságban kisebb hiba ha kevesebbet hagyunk, mint ha hosszabbra metszéssel a tőkét tuleröltetjük,

mert a már egyszer gyengített, s kimerített tőke nehezen hozható helyre. A metszéshez a szőlőmetsző ollót ajánljuk a kés helyett, miután azzal gyorsabban, kisebb fáradsággal dolgozhatni, s élesíteni sem kell annyiszor, mint a kést.

Milyen mélyen essék a vetés? azt sok, magát gyakorlatinak tartó gazda egészen közönyös dolognak tartja. Pedig az ez irányban tett beható kísérletek bebizonyították, hogy a vetőmagnak különböző mélységre jutása nagy befolyással bír a hozamra. E kísérletek szerint minden növény nem csak egy bizonyos meghatározott mélységre való vetés mellett adja a legnagyobb hozamot; ha ennél sekélyebbre vagy mélyebbre vetünk, a hozam csekélyebb. Az említett legkedvezőbb mélység minden egyes növényenél s a talaj minősége szerint változó. Az oly növények, melyek mélyebben fekvő magból keltek, általában későbbben szoktak érnj, s kevésbé bokrosodnak meg mint azok, melyeket sekélyebben vetettünk; de ebből kifolyólag az áttelelésnél is nagy fontossággal bír a vetés mélysége a növénynek a hideggel szemben tanusított ellenállási képességére. Kétségtelen ugyanis, hogy minél jobban meg van bokrosodva és meggyökeresedve valamely növény, annál jobban ellenáll a hidegnek, már pedig említettük, hogy minél mélyebb a vetés az illető növény által megkivánt normális mélységnél, annál nehezebben bokrosodik. Jó tehát, ha a gazda erre is kiterjeszti figyelmét s észleléseket és kísérleteket tesz arra nézve, hogy helyi viszonyai között egyes növényeknek mily mélységű vetés felel meg legjobban?

A meztelen csigák által veteményes kertekben és vetésekben okozott károk meggátolásáról. Kérdés intéztetvén a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz, hogy mely mód a legajánlatosb a meztelen csigák által okozott károk meggátolására? ez iránt a miniszterium szakközege véleményadásra szólítottatván fel, a meztelen csigák kiirtására a következő módokat ajánlja a a gazdaközözönség figyelmébe: A veteményes kertekben és vetésekben pusztító csupasz-csigák ellen ajánlott szerek közül legtöbb sikert ígér az erős lug, melylyel a megtámadott növények megöntözendők. Ajánlják erre a célra a mészvíz is. A veteményes kertek behintése oltatlan mésszel szintén czélszerű eljárás, de csak száraz időben ér valamit, mert nedves időjárásnál vagy erős harmatképződésnél az oltatlan mész csakhamar elveszti maró tulajdonságát s ezekkel egyszersmind pusztító hatását is. Meg lehet kísérteni azonkívül a kártékony csigák összegyűjtését is. Noha a csupasz-csigák száraz, napos időben többnyire a föld repedéseiben vagy rögök, moh, lehullott falevelek, stb. alatt tartózkodnak, s azért igen fáradságos őket e buvóhelyeiken mind felkutatni és összekeresni, mind a mellett sokat lehet összefogdosni, oly módon, hogy a vetemények közé csalétekül tök- vagy dinnyeszelethekeket helyezünk el. A csupaszcsigák a tökféléket igen kedvelik és nagy számmal jönnek reájuk. Ahol sok a csiga, ott az este kitett efféle csaléteket másnap reggel rendszeren már tömegesen ellepve találjuk. Sok csigát emészt el a vakondok is. A futóbogarak vagy futrinkák, különösen a nagy Carabos-fajok szintén sok kerti csigát pusztítanak el, azért e hasznos rovarokat lehetőleg kimélni és oltalmazni tanácsos. Mindezek azonban csak akkor állanak, ha e kárttevő állatok csakugyan csigák és nem esetleg rovarálcák. Az

országos phylloxera-kísérleti-állomás rovarjelentésében (»Közgazdasági Értesítő« 1884. p. 1224.) leirt Lema melanopa nevű bogár álczáinak ugyanis apró csupaszcsigákhoz hasonló kinézést kölcsönöz a testét borító sűrű piszkos-zöldszínű nyálka és a nép, például Szilágymegyében, tényleg csupasz-csigáknak is nevezi. Ezen rovarálcák kipusztítására ellenszer még nem ismeretes; de ahol a pusztulás nagy, ott ajánlható a zöld vetés lekaszálása és megsemmisítése kukacostól együtt. — A meglepett vetést különben fel lehet a marhákkal is etetni, mert a rovarálcák nem volnának ártalmasak.

Veréb a toronyórában. A németországi Kliek község lakossága egy szép napon kellemetlen ujságra ébredt. A régi jó toronyóra, amely évtizedek óta — amennyire csak egy toronyórától telik — pontosan mutatta az időt, egyszerre csak megállott. Kutattak, töprengtek, találgatták, mi lehet az oka, míg végre a falu egyik bölcs öregje kisütötte, hogy itt bizony nem marad egyéb hátra, mint felmenni a toronyba és megnézni mi a baj? A falu kovácsa mindjárt vállalkozott is e fontos feladatra, felment a toronyba és nyomban meg is állapította, hogy egy szép családi idyll akadályozza meg az órát kötelessége teljesítésében, egy fiatal, szerelmes verébpár vett ki ugyanis lakást a toronyórában és mivel a szerelmeseknek nagyon gyorsan mutatta az óra az időt, tehát egyszerűen megállították.

A tojás konzerválása, bármilyen módszer szerint történik is: mindig a külső levegő elzárásán alapul. Olcsó eljárás e tekintetben, ha megfelelő mennyiségű égetett gipszet vízbe feloldunk és ebbe a keverékbe mártjuk a hosszabb időre elteendő tojásokat. A gyorsan megkeményedő gipsz céljának — a levegő teljes elzárásával — egészen megfelel, ha csak gipszbemártás előtt a tojás belsejében nem volt rothadást okozó gomba bezárva. Az így kezelt anyagot száraz, hűvös helyen kell elraknunk. Sokan a tojást olvasztott viaszba vagy mészhabarcsba mártják. Az első eljárás jó, de drága, a második ellenben a tojásnak kölcsönzött különös mellékizmiatt elvetendő. Koncentrált vízűveg oldat szintén megfelelő e célra. Mielőtt a tojást este a folyadékba bemártottuk volna, 28—30°-ra meg kell melegítenünk és többször lebuktatva a tojást, 10 percig benne hagynunk. A kiszedett és megszáritott tojás ily kezelés mellett szép fényes külsőt kap. Jó a szalicilsav is, ha 50 gr.-ot kevés borecsetben feloldunk és 1 l. vízbe teszszük. A tojásnak ebben az oldatban 1 óráig kell ázni, mikor is megszáritatván, szecska közé ládába bepakolható. Az ezen módszer szerint kezelt tojások 4 hónapig maradnak jók.

Diófák javítása. Tavasszal ássunk a fa körül három árkot. Az egyiket közvetlen a törzs mellett, a másikat egy méternyire ettől, a harmadikat egy méternyire a másodiktól. Az árkok olyan mélyek legyenek, hogy a gyökerek szabadon álljanak. Ezután az árkokat töltsük meg kilugozott fahamuval, a kiásott földet töltsük fölübük. Ha ezen eljárást a következő évben ismétljük, akkor a közöket ássuk fel, úgy, hogy idővel a fák egész gyökérzete kilugozott fahamuval legyen trágyázva. Ily eljárás után a diófa igen termékeny lesz s nagy és izletes diókat fog teremni.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

Halk hangon arról beszélgettek magok közt, hogy talán a szabad levegő felüditené. De gondolták, hogy Némo kapitány abba nem fogja beleegyezni, hogy a Nautilus-ról távozzék, ő kétségkívül azon akar meghalni.

A beteg meghallotta, vagy kitalálta, miről beszélnek s megerősíté véleményüket. Ugy van, ő hajóján akar meghalni, s azt akarja, hogy ez legyen koporsója is.

Nem birt már fölemelkedni fektéből. Halkan, alig érthetőleg beszélt.

— Igérjék meg, hogy utolsó kívánságaimat teljesítik. Holnap meghalok — s azt akarom, hogy a Nautilus legyen koporsóm; e tengeralatti öböl feneké legyen sírom. Önök itt várják be haláloamat. Akkor távozzanak a hajóról s hagyják azt a természet és művészet kincseivel együtt koporsómnak. Ime, itt e szekrény, mely több millióra menő értékű gyémántot s gyöngyöket tartalmaz, — ezt fogadják el tőlem, hagyatékommul. Minden egyéb maradjon a hajón. Mikor távoznak, zárják be a fedélzet vas lemezét; aztán — mielőtt leszállnak a csónakba, melyen ide jöttek s melyet önöknek hagyok — nyissák fel azt a két csapot, melyen át hajóm víz-tartói megtelnek vízzel, hogy a súly lassan s csöndesen levigye a tenger fenekére, a mélységbe!

Cyrus és társai nem mertek ellenvetést tenni. Hisz egy haldokló végrendelete volt az, ami eléjükbe adatott.

— Igérik-e? — kérdé gyöngülő hangon — hogy mindezt, megteendik.

— Igérjük, — mondá Smith Cyrus meghatottan.

— Köszönöm, — szólt a haldokló. Aztán jelt adott, hogy hagyják magára. Spilett maradni akart, mondván, hogy bir némi orvosi ismerettel s talán segítségére lehet, ha netalán valami lázrohamjönne rá.

— Minek, — szólt Némo kapitány — holnap ugy is meghalok.

Tizenegyedik fejezet.

Szemle a Nautiluson. Némo kapitány halála. A vas-koporsó és hullám-sír. A tűzokádó morog.

Midőn Némo kapitányt magára hagyták, egy darabig egyikök sem szólott a nagy meghatottságtól, mely e felséges haldoklóval szemben elfogta szívüket.

A felindulásból magukhoz térve, elindultak, hogy a Nautilus belhelyiségeit, fedélzetét, külalakját s egész szerkezetét jobban szemügyre vegyék. E csodálatos tökélyű alkotmány a legnagyobb bámulattal töltötte el őket, s alig győzték kicserélni észrevételeiket. A hajó belsejébe újra vissza térve, miután az étteremben készletben álló élelmi szerekből éhségüket kielégítették, visszatértek a szalonba.

Némo kapitányt tompa aléltóságából némileg

magához térve találták. Szemei visszanyerték régi fényüket; ajkain halavány mosoly mutatkozott.

A sziget lakói nyugágyához közelítettek.

— Uraim, — mondá nekik a kapitány, — én figyelemmel kísértem önök életét, küzdelmeit, mióta csak e szigeten vannak; önök derék és bátor emberek, én becsülöm és szeretem önöket. Nyujtsák kezeiket.

Smith Cyrus s utána a többiek, melegen kezét szoritották Némo kapitánynyal.

— Mi önnek sok hálával tartozunk, kapitány — mondá Cyrus. — Van-e módunk valamely viszontszolgálatra? Nincs-e önnek valami kívánsága, valami izenete?

— Önök távozni akarnak a szigetről? Anál jobb!

— De ismét vissza szándékozunk térni; és ez általunk fölfedezett szigetet hazánk, az Egyesült-Államoknak akarjuk felajánlani. S mivel előbbi hajónkat a tengeri rablók megsemmisítették; most másikat építünk helyette. Szóljon tehát: mit tehetünk önért?

— Nekem a világgal semmi közöm többé. Rokonaim, barátaim nincsenek, a kiknek izenetet, avagy csak egy búcsusztót is küldhetnék. De önnel külön óhajtanék beszélni, Smith Cyrus ur, — egyedül önnel.

A többiek visszavonultak s Smith Cyrus néhány perczig maga maradt a haldoklóval. Egy negyed óra sem telt el, midőn Smith Cyrus beszólította társait. Arcza komor volt, de egy szót sem szólt nekik Némo kapitánynyal folytatott titkos beszélgetéséről.

A nap minden újabb esemény nélkül telt el. A beteg óráról-órára hanyatlott s látszék, hogy csak a legnagyobb erkölcsi erőfeszítés tartja még benne az életet. Nemes alakja a halál képével homlokán, nyugodt volt. Sápadt ajkairól olykor egy-egy alig érthető szó lebbent el, mely élete különböző eseményeire vonatkozott, s csak mintegy saját emlékeihez voltak intézve. Egypárszor megszólította a körülötte állókat is, s bágyadt hangon néhány szót intézett hozzájuk, azzal a szelid mosollyal, mely a nemeslelkűek ajkán a halálig megmarad.

Végre kevéssel éjfél után egy utolsó mozdulatot tett, karjait keresztbe tette mellén — ily helyzetben akarván bevárni a halált. Élete ezentúl csak tekintetében volt még, keble gyöngéden emelkedett, más mozdulatot nem tett.

»Istenem! Hazám!« e két szó lebbent el még ajkairól — szemei megmeredtek — nagy lelke elszállt.

Cyrus lezárta a kialudt szemeket.

— Isten vegye magához Dakkar herczegnek lelkét, — mondá — aki már megszűnt lenni!

Harbert és Pencroff sirtak, amaz önkénytelenül térdre borult a halottas ágy fejénél. Mindnyájan imádkoztak az elköltözött lélekért.

Néhány óra mulva teljesítették Némo kapitány kívánságát. A Nautilus vaslemezeit lezárták, csupán a villanyos fény kisugárzására hagytak meg két kerek ablakot. Olyan volt e vashajó, mint egy óriási koporsó, melyből a föltámadás csodás fénye lövell ki.

Azután a vizek szelentyűt kinyitották, hogy a benyomuló víz megtölthesse az üregeket. Magok pedig ismét csónakba szállottak, melyen ide jöttek, s eltávozván a *Natilus*-tól, nézték, míg az lassan-lassan mind mélyebbre süllyed a hullámsírba, melynek mélyéről még folyvást fölhatott a vizrétegen át is a csodás fényesség.

Hajnalodott, midőn a földalatti üreg nyílásához visszatértek. »Dakkar-sirbolt« nevet adtak az üregnek, midőn búcsút vettek tőle.

A tenger apályban volt, könnyen kijöhettek a sziklabilatok alól; a hullámok a bejárat alját csapkodták, hova kikötötték a csónakot s magok partra szállottak.

A vihar egészen megszűnt, az eső nem esett, az ég még felhőkkel volt borítva. Általában ez az október, a déli félgömb áprilise, nagyon komor tavaszi hónapnak mutatkozott.

Smith Cyrus és társai, elhagyva a Dakkar-sirboltot, az akol felé vették útjukat. Gondjuk volt a távirósodronyokat egész hosszában fölszedni s felgöngyölgetve magukkal vinni, ha netalán később még hasznát vehetnék. Hallgatva mentek, mindenik saját gondolataiba merülve. Gondolataik a nagy halottal foglalkoztak, ki oly rejtelmes segítők volt, s mikor megismerték, alig volt idejük búcsút venni tőle. Elköltözésénél még elhagyatottabbaknak érezték magukat a puszta szigeten, mint azelőtt.

Az akolban mindent rendben találva, visszatérhettek a Gránitlakhoz, hova már kilencz óraker meg is érkeztek. Smith Cyrus nagyon elfoglaltnak látszék gondolataival. Csak annyit mondott, hogy a hajóépítést most sürgősebbnek tartja mint valaha, s azért egyszerűvel hozzá is láttak a néhány nap óta félbehagyott munka folytatásához. A hajónak, melylyel a Csendes-óceán távolával és viharaival dacolni akartak, legfőleg öt hó alatt, azaz a jövő márcziusig el kelle készülnie, ha vele a beállandó téli időszak zivatarait meg akarták előzni.

E sürgős munkával telt el az 1868-diki év hátralevő része. E két és fél hónap alatt a hajó teknője teljesen elkészült, s a fedélzet összekötő gerendái is nagyobbára megvoltak. Az idő tulnyomólag kedvezőtlen volt; majd roppant rekkennő hőség, majd viharos esőzés uralkodott, de mind ez őket a munkában nem lankasztotta. Smith Cyrus biztató siettetéseivel mindjárt kéznél volt, mihelyt egyik vagy másik csüggedni vagy békétlenkedni kezdett. Az 1869. év január 1-seje is nagy viharral köszöntött be; az eső felhőszakadás jellegét öltötte magára, s a villám több helyt lecsapott a szigeten. Nagy fákat hasogatott szét — nem egyes villámlások, hanem az egész levegő telve volt villanyossággal, mely a léghört nyomasztóvá, fojtóvá tette embernek és állatnak egyaránt. — Nem volt-e ez időjárás, s különösen e villanyteltség valami összefüggésben

a föld gyomrában készülődő harcokkal s a vulkán fenyegető kitörésével? Bár határozotlan állítani nem lehetett, de a valószínűség megvolt reá a legnagyobb mértékben.

Január 3-kán Harbert a fensikon épen az onagákat akarta befogni, hogy az akolhoz koczikázzák, midőn a Franklin-hegy csucán óriási füst-bokrétát pillantott meg.

Sietett hírt adni a többieknek, kik azonnal kitódultak a tünemény szemléletére.

— Ah — mondá Pencroff — ez már nem gőz többé, hanem valódi füst; az óriás eddig csak lélekezett, most már pipázik!

Valóban ugy volt. A hegy krátere három hónap óta folyvást gőzölt; de a sűrűbb vagy ritkább gőzt most valódi füst váltotta fel, mely a kitörés közeledtét ijesztőleg jósolta.

— A kemenczébe begyújtottak — szolt Spilett, folytatva a tengerész képes beszédét.

— S mi nem tudjuk azt kioltani — tevé hozzá Harbert.

— De még csak megakadályozni, vagy keltetni sem, — szolt közbe komolyan Cyrus. — A vulkán belsejében az olvadt anyagok nemcsak forrásban vannak már, de tüzet is fogtak, s nem csodálnám, ha lábunk alatt már ingani érzének, vagy dübörögni hallanók a földet.

Ayrton, mintha e szavakban valamely egyenesen hozzá intézett felszólítás volna, egyszerre letérdelt s fülét a talajhoz tartotta.

— Csakugyan, már hallom is — mondá. — Mintha terhes szekér dübörögne ott alant.

(Folyt. köv.)

Dr. Szász Géza

fogorvos, egyesületi tagunk,
az egyesület tagjainak a foghuzást
ingyen eszközli, a többi fogorvosi ke-
zeléseknél pedig **50%** árengedményt ad.

Lakik: Budapest, Andrassy-út 49.

Csere.

Bognár Béla Somogyváron beosztott pályafelügyelő olyan állomásra ohajtaná magát áthelyeztetni, ahol, vagy amelyhez közel gyermekei részére felsőbb iskola van. Azok, akik csereképeni áthelyezésre hajlandók, forduljanak hozzá akár személyesen, akár levéllileg a kölcsönös feltételek megállapítása végett.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító Temesváron

Mag-, növény-, rózsá-, fák- stb. nagytenyészet.

(Tenyészetterület: 62 hold = 73 hektár.)

Magvakkól és virághagymákból a legjobbat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képlettekkel bőven ellátott leiró katalogusok ingyen.

Postaszállitmányok magvakkal 5 kor. felül bérmentve.

Minden egyes szállitmányhoz „Mühle tanácsadója a kertmivvelésben”, a legjobb kertészeti kézikönyv ingyen mellékeltek.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyereség-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi
dekretummal.

Részvénytőke 4,000.000 korona.

Magyarországi fiók :

Budapest, V., Akadémia-utca 3.

Igazgató :

Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht“ az egyedüli társaság,
mely törvényesen kötelezte magát,
hogy
magyarországi üzletének díjtartalékait
magyar értékekben helyezi el.

REFERENCZIÁK :

Magyar általános hitelbank,
Pesti magy. kereskedelmi bank
Budapesten.

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.